

τὴν κόμην. Οὐχὶ μόνον συγχωροῦσιν αὐτοῖς τοῦτο ἀλλὰ καὶ διατάσσουσιν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ αἱ Σύνοδοι. Ἡ μήπως αἱ ἐντολαὶ τοῦ Ἀποστόλου καὶ οἱ κανόνες τῆς οἰκουμενικῆς Συνόδου δύνανται νὰ ᾤσιν αὐτοῖς μὴ ὑποχρεωτικά; Ὡς λοιπὸν κηρύσσουσιν ἡμῖν ὅτι ἐν πᾶσι ὀφείλομεν ν' ἀκολουθῶμεν ταῖς γραφαῖς τῶν Ἀποστόλων καὶ τοὺς κανόνας τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων;»

Κ. Α. Π.

Ο ΑΠΕΞΗΡΑΜΕΝΟΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΙΑ

ΕΔΜΟΝΔΟΥ ΑΜΠΟΥ

ΙΑ' *

Ἔρως καὶ σπάθη.

(συνέχεια).

Ἀφ' οὗ ἡ μὲν Κλημεντίνα μετὰ τῆς θείας Βιργινίας εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν, οἱ δὲ δύο νέοι ἀπέμειναν μόνοι ἐν τῇ ὁδῷ, ὁ Λέων χωρὶς νὰ εἴπῃ τίποτε προὔχρησε μέχρι τοῦ πλησίον φανοῦ καὶ ἐκεῖ ἐστάθη, καὶ ἀποταθείς πρὸς τὸν Φουγᾶν εἶπεν εὐτόλμως.

«Αἶ, κύριε συνταγματάρχᾳ, ὅς ἐξηγηθῶμεν τῶρα ὅπου εἴμεθα μόνοι. Δὲν εἰξεύρω οὐδ' ἐξετάζω διὰ τίνος φίλτρου ἢ μαγείας κατορθόνεις νὰ ἔχῃς ἐπὶ τῆς μνηστῆς μου τόσην ἐξουσίαν, τοῦτο μόνον εἰξεύρω ὅτι τὴν ἀγαπῶ καὶ μ' ἀγαπᾷ πρὸ τεσσάρων ἐτῶν, καὶ δὲν θὰ ὑποχωρήσω ἐνώπιον οἴου δήποτε κινδύνου διὰ νὰ τὴν διατηρήσω καὶ τὴν ὑπερασπίσω.

— Φίλε μου, ἀπεκρίθη ὁ Φουγᾶς, ὅσον θέλεις δύνασαι νὰ με περιφρονῇς ἢ χεὶρ μου εἶνε δεσμευμένη ὑπὸ τῆς εὐγνωμοσύνης. Οὐδέποτε θὰ γράψῃ ἡ ἱστορία: ὁ Φουγᾶς ὑπῆρξεν ἀχάριστος!

— Καὶ περισσοτέρα ἀχαριστία εἶνε νὰ με σφάξῃς καὶ νὰ σε σφάξω παρὰ νὰ μου κλέψῃς τὴν γυναῖκά μου;

— ὦ, εὐεργέτα μου! μάθε νὰκούῃς καὶ νὰ συγχωρῇς! Μὴ γένοιτο νὰ στεφανωθῶ τὴν Κλημεντίναν παρὰ τὴν θέλησίν σου καὶ παρὰ τὴν θέλησίν της. Ἐκείνη καὶ σὺ θέλω νὰ μοῦ τὴν δώσετε. Σκέφθητι ὅτι μ' εἶνε προσφιλὴς οὐχὶ ὅπως εἰς σὲ πρὸ τετραετίας, ἀλλὰ σχεδὸν πρὸ ἡμίσεως αἰῶνος. Ἰδὲ ὅτι εἶμαι μόνος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὅτι μόνῃ μου παρχυθία εἶνε τὸ γλυκὺ πρόσωπόν της. Σὺ ὅστις μ' ἔδωκας τὴν ζωὴν, μ' ἀπαγορεύεις νὰ ζήσω εὐτυχής; Μ' ἀνέστησες μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ με λυπήσῃς; . . . Τίγρις! λάβε λοι-

* Ἰδὲ Παργασσοῦ τόμ. Β' σελ. 549, 613, 712, 797, 886, 958.

πὸν ὀπίσω τὴν ἡμέραν τὴν ὁποίαν μ' ἔδωκες, ἀφ' οὗ δὲν θέλῃς νὰ τὴν ἀφιερώσω εἰς τὴν ἀξιολάτρευτον Κλημεντίναν!

— Ἄ μὰ τὸ ναί, ἀγαπητέ μου, εἶσαι θυμώσιος ἄνθρωπος! Ὡς φαίνεται ἡ συνήθεια τῶν κατακτῆσεων διέστρεψεν ἔντελῶς τὸν νοῦν σου. Ὁ πῖλός μου εἶνε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, τὸν ἐπῆρες μόνος σου, ἔστω! Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ μνηστή μου σ' ἐνθυμίζει ἀορίστως πῶς νεάνιδά τινα ἐκ Νανσῆ, πρέπει ἐγὼ νὰ σοὺ τὴν παραχωρήσω; Ὡς ἐδῶ καὶ μὴ παρέκει!

— Φίλε μου, θὰ σ' ἀποδώσω τὸν πῖλόν σου ἂν μ' ἀγοράσῃς ἄλλον, ἀλλὰ μὴ ἐπιμένῃς νὰ παραιτήσω τὴν Κλημεντίναν. Καὶ εἰξεύρεις τάχα ἐὰν καὶ ἐκεῖνη θέλῃ;

— Εἶμαι βέβαιος!

— Ἀλλὰ μὲ ἀγαπᾷ.

— Εἶσαι τρελός!

— Τὴν εἶδες πῶς ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας μου.

— Τί σημαίνει; Τὸ ἔκαμεν ἐκ φόβου, ἐκ σεβασμοῦ, ἐκ δεισιδαιμονίας, ἐκ διαβολικῆς συνεργίας, ἀλλ' ὅχι ὁμῶς ἐξ ἔρωτος!

— Ὁ καιρὸς θὰ το δείξῃ. Ἄς παρέλθωσιν ἕξ μῆνες μετὰ τὸν γάμον καὶ ἔπειτα βλέπομεν.

— Ἀλλά, ἀνεφώνησεν ὁ Λέων, τί δικαιώματι ὀρίζεις τὰ πράγματα μόνος σου; Ὑπάρχει ἄλλη Κλημεντίνα, ἡ ἀληθής, ἥτις τὰ πάντα ἐθυσίασεν εἰς σέ. Ὁ συνταγματάρχης Φουγάς εἶνε λοιπὸν κωρὸς εἰς τὴν φωνὴν τῆς τιμῆς;

— Περιπκίζεις; ... Ἐγὼ νὰ νυμφευθῶ γρηχῖαν ἐβδομήκοντα τεσσάρων ἐτῶν;

— Ὁρεῖλεις νὰ τὴν νυμφευθῇς ἂν μὴ χάριν αὐτῆς, ἀλλὰ τοῦλάχιστον χάριν τοῦ υἱοῦ σου.

— Ὁ υἱός μου εἶνε παλληκάρι τώρα! εἶνε τεσσαράκοντα ἕξ ἐτῶν καὶ δὲν ἔχει πλέον ἀνάγκην τῆς προστασίας μου.

— Ἐχει ἀνάγκην τοῦ ὀνόματός σου.

— Θά τον υἱοθετήσω.

— Ἀλλ' ὁ νόμος ἀπαγορεύει! σὺ δὲν εἶσαι πεντηκοντούτης, ὁ δὲ υἱός σου δὲν εἶνε δεκαπέντε ἔτη νεώτερός σου, τοῦναντίον μάλιστα!

— Λοιπὸν θὰ τον νομιμοποιήσω νυμφευόμενος τὴν νέαν Κλημεντίναν!

— Καὶ πῶς θέλεις νὰ αναγνωρίσῃ ἡ Κλημεντίνα τέκνον ἔχον ἡλικίαν διπλασίαν τῆς ἡλικίας της;

— Ἀλλὰ τότε δὲν δύναμαι οὐχ ἥττον νὰ τον αναγνωρίσω καὶ δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ νυμφευθῶ τὴν γραῖαν! Καὶ ἔπειτα ὀρεξιν ἔχω καὶ ἐγὼ νὰ σκάζω τὸν νοῦν μου διὰ ἓνα υἱόν, ὅστις εἶνε ἴσως ἀποθαμμένος . . . τί λέγω; ὅστις ἴσως δὲν ἐγεννήθη καὶ καθόλου. Ἀγαπῶ καὶ ἀγαπῶμαι τοῦτο εἶνε τὸ ἀσφαλές καὶ βέβαιον καὶ σὺ θὰ γείνης παρ' ἀνυμφός μου!

— Ὅχι δά! Ἡ Κλημεντίνα εἶνε ἀνηλιξ καὶ ὁ πατήρ μου εἶνε κηδεμών της.

— 'Ο πατήρ σου εἶνε ἔντιμος ἄνθρωπος, καὶ δὲν θά φανῇ τόσον χαμερπῆς ὥστε νὰ μού την ἀρνηθῇ.

— Ἀλλὰ τοῦλάχιστον θά σ' ἐρωτήσῃ ποῖα εἶνε ἡ θέσις σου, ποῖον τὸ ἀξίωμα σου, ποῖα ἡ περιουσία σου τὴν ὁποίαν ἔχεις νὰ προσφέρῃς εἰς τὴν κηδεμονευομένην του;

— Θέσις; εἶμαι συνταγματάρχης, ἀξίωμα; συνταγματάρχης, περιουσία; ὁ μισθὸς τοῦ συνταγματάρχου. Καὶ τὰ ἑκατομμύρια τῆς Δανσίκης! μὴ τα λησμονῶμεν.... Δός μοι τὴν διαθήκην τοῦ καλοῦ ἐκείνου γέροντος μὲ τὴν μελιτζανόχρουν φενάκην, δός μοι καὶ διάφορα ἱστορικὰ βιβλία πολλὰ βιβλία, ὅλα ὅσα πραγματεύονται περὶ τοῦ Ναπολέοντος!

'Ο νέος 'Ρενάλτος ὑπήκουσε περίλυπος εἰς τὸν αὐτοχειροτόνητον κύριον του. Ὡδήγησε τὸν Φουγὰν εἰς καλὸν δωμάτιον, τῷ ἔδωκε τὴν διαθήκην τοῦ Μάιζερ καὶ μίαν ὅλην σειρὰν τῆς βιβλιοθήκης καὶ ἀπῆλθεν εὐχόμενος τῷ θανασίμῳ ἐχθρῷ του καλὴν νύκτα. Ἀλλ' ὁ συνταγματάρχης ὀρμήσας κατεφίλησεν αὐτὸν διὰ τῆς βίας καὶ τῷ εἶπεν:

« Οὐδέποτε θά λησμονήσω ὅτι εἰς σέ ὀφείλω τὴν ζωὴν καὶ τὴν Κλημεντίναν. Καλὴ σου νύκτα! εὐγενὲς καὶ γενναῖον τέκνον τῆς πατρίδος μου! Καλὴ σου νύκτα! »

'Ο Λέων καταβὰς εἰς τὸ ἰσόγειον διῆλθε τὸ ἐστιατόριον, ἐν ᾧ ἡ Γοθὼ ἐσπόγγιζε τὰ ποτήρια καὶ ἐταξιθέτει τὰ ἀργυρὰ σκεύη, καὶ ἦλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἔνθα ἀνέμενον αὐτὸν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ του. Οἱ προσκεκλημένοι πάντες εἶχον ἀποχωρήσει καὶ τὰ κηρία ἦσαν ἐσβεσμένα, μία δὲ μόνη λυχνία ἐφώτιζε τὴν ἐρημίαν τῆς αἴθουσας, καὶ οἱ δύο γύψινοι μανδαρίνοι οἱ ἀκίνητοι ἱστάμενοι ἐν τῇ σκοτεινῇ γωνίᾳ των, ἐφαίνοντο συμελετῶντες μετ' ἐμβριθείας τὰς ἀπροσδοκίτους μεταβολὰς τῆς τύχης.

« Αἶ, τί καλὰ μᾶς φέρεις; ἠρώτησεν ἡ μήτηρ.

— Τὸν ἄφησα εἰς τὸ δωμάτιόν του τρελώτερον καὶ αὐθαδέστερον παρ' ἄλλοτε. Ἐσκέφθην ὅμως καὶ τι.

— Τόσῳ καλλίτερα! εἶπεν ὁ πατήρ, διότι ἡμεῖς δὲν εἰμποροῦμεν πλέον τίποτε νὰ σκεφθῶμεν. Ἡ λύπη μᾶς ἀπεμώρανε. Ἀλλὰ πρόσεχε πρὸ πάντων μὴ λογομυχίας, ἀκούεις; Εἰξεύρεις τί θήρια ἦσαν οἱ στρατιῶται τοῦ Ναπολέοντος.

— "Ω! δὲν τον φοβοῦμαι! Ἡ Κλημεντίνα μὲ τρομάζει. Μετὰ πόσης εὐφροσύνης καὶ ὑποταγῆς ἤκουε τὰς φλυαρίας τοῦ ἀχρείου!

— "Αβυσσος ἀνεξιχνίαστος τῆς γυναικὸς ἡ καρδιά! Τέλος πάντων τί σκοπεύεις νὰ κάμῃς;

'Ο Λέων ἀνέπτυξε διὰ μικρῶν τί ἐσκέφθη καὶ ὁδὸν συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ Φουγᾶ.

« Τὸ μάλιστα κατεπεῖγον εἶνε, εἶπε, νὰ λυτρώσωμεν τὴν Κλημεντίναν ἀπὸ τῆς ἐπιρροῆς τοῦ συνταγματάρχου. Ἄς φύγῃ ἐκεῖνος αὔριον, νὰ ἔλθῃ

εἰς τὸν νοῦν τῆς καὶ ἐκείνη, καὶ μεθαύριον γίνονται οἱ γάμοι. Τοῦτου γυναικός μου ἀναδέχομαι ἐγὼ τὰ λοιπὰ.

— Ἀλλὰ πῶς νὰ ποῦμαι κρύνωμεν τὸν λυσσαλέον τοῦτον ἄνθρωπον;

— Ἐνὰ μόνον τρόπον βλέπω, ὅστις ὅμως εἶνε καὶ σχεδὸν ὁ ἀσφαλέστατος, τουτέστι νὰ καλλιεργήσωμεν τὸ πάθος τὸ ὁποῖον τὸν κυριεύει. Οἱ τοιοῦτοι ἄνθρωποι φαντάζονται ἐνίοτε ὅτι ἀγαπῶσιν, ἀλλὰ κατὰ βάθος μόνον τὴν πυρίτιδα ἀγαπῶσι. Πρόκειται λοιπὸν νὰ στρέψωμεν τὴν προσοχὴν καὶ τὸν νοῦν τοῦ Φουγᾶ εἰς τὰ πολεμικά. Καὶ καλὴ προπαρασκευὴ εἰς τοῦτο θὰ εἶνε τὸ γεῦμα τὸ ὁποῖον θὰ τῷ προσφέρῃ αὐριον ὁ συνταγματάρχης τοῦ 23^{ου} συντάγματος. Σήμερον τῷ ὑπέδειξα ὅτι πρέπει πρὸ πάντων νὰ παραιτήσῃ τὸν βαθμὸν τοῦ καὶ τὰς ἐπαμίδας τοῦ καὶ ἔπρην εἰς τὴν παγίδαν. Κατ' αὐτὰς λοιπὸν ἀπέρχεται εἰς Πικριτίους καὶ ἐκεῖ ἔτι εὖρη τί ποτε φαύλους παλαιούς γνωρίμους μου. Ὅπως δὴποτε θὰ καταταχθῇ πάλιν εἰς τὸν στρατόν, ὁ νοῦς τοῦ θὰ πέσῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν καὶ θὰ λησμονήτῃ τὴν Κλημεντίναν, τὴν ὁποίαν ἐγὼ θὰ ἔχω ἐξησφαλισμένην. Ἡμεῖς πρέπει νὰ τῷ δώσωμεν τὰ μέσα νὰ φύγῃ ἀπ' ἐδῶ. Ἀλλὰ πᾶσα οἷα δὴποτε χρηματικὴ θυσία εἶνε μηδὲν πρὸς τὴν εὐτυχίαν μου ἣν θέλω νὰ διασώσω.»

Ἡ κυρία Ῥενάλτου καθ' ὃ γυνὴ τῆς τάξεως δὲν ἐπεδοκίμαζε τὴν ἐλευθεριότητα τοῦ υἱοῦ τῆς.

«Ὁ συνταγματάρχης εἶνε ἀχάριστος, ἔλεγε. Εἶνε καὶ πολὺ τοῦ ὅτι τὸν ἀνεστήσαμεν, ὥς κάμῃ καλὰ ἐκεῖνος πλέον.

— Ὅχι, ὑπέλαβεν ὁ πατήρ. Δὲν ἔχομεν δικαίωμα νὰ τὸν ἀποπέμψωμεν ὁλόγυμνον. Ἀφ' οὗ τὸν εὐηργετήσαμεν εἴμεθα ἠναγκασμένοι καὶ νὰ φροντίσωμεν περὶ αὐτοῦ.»

Ἡ συνδιέσκεψις αὕτη διαρκέσασα πέντε ὅλα τέτταρτα τῆς ὥρας, διεκλήπη αἴφνης ὑπὸ φοβεροῦ τινος κρότου, ὥς ἐὰν ἡ οἰκία ὅλη κατεκρημνίζετο.

«Ἐκεῖνος εἶνε πάλιν! ἀνεφώνησεν ὁ Λέων. Ἀνκμφιδόλως τὸν ἔπιασε τὸ δαιμόνιό του!»

Καὶ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν γονέων τοῦ ἔδραμεν ἔξω τῆς αἰθούσης καὶ ἀνέβη τὰς βαθμίδας τῆς κλίμακος ἀνὰ τέσσαρς. Παρὰ τὸν οὐδὸν τοῦ δωματίου ἔκκει κηρίον, ὅπερ λαβὼν ὁ Λέων ἀπώθησε τὴν ἡμιάνοικτον θύραν καὶ εἰσώρμησεν εἰς τὸ δωμάτιον.

Νὰ το ὁμολογήσωμεν; Ἡ ἐλπίς καὶ ἡ χρεᾶ ἐλάλουν εἰς αὐτὸν μᾶλλον ἢ ὁ φόβος. Ἐνόμιζε δὲ ὅτι ἀπηλλάγη πλέον τοῦ συνταγματάρχου διὰ παντός. Ἀλλὰ τὸ θέαμα ὅπερ παρέστη πρὸ τῶν ὀρθαλμῶν τοῦ ἀπέτρεψεν αἰφνιδίως τὴν πορὰν τῶν σκέψεών του, καὶ ὁ ἀπαρηγόρητος οὗτος ἐρωτόληπτος ἤρξατο γελῶν ὡς παράφρων· διότι ἤκουσε πάταγον λακτισμάτων, γρονθοκοπημάτων καὶ ῥαπισμάτων καὶ εἶδεν ἄμορφόν τινα ὄγκον κατακυλιόμενον ἐν τῷ δωματίῳ κατὰ γῆς μετὰ σπασμωδικῶν κινήσεων ἀπεγνωσμένης πάλης. Παρευθὺς δὲ ὁ Φουγᾶς φωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ ὑπερύθρου φωτὸς τοῦ κηρίου παρετήρησεν

ὅτι ἐπάλασε μετὰ τῆς γηραιᾶς Γοθῶς ὡς ὁ Ἰακώβ μετὰ τοῦ ἀγγέλου, καὶ κατησχυμένος καὶ οἰκτρὸς ἐχώθη ταχέως εἰς τὴν κλίνην του.

Ἰδοὺ δὲ τί συνέβη. Ὁ συνταγματάρχης ἀναγινώσκων τὴν ἱστορίαν τοῦ Ναπολέοντος ἀπεκοιμήθη στηρίζας τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ βιβλίου χωρὶς νὰ σβέσῃ τὸ φῶς. Ἡ δὲ Γοθὼ ἀποπερατώσασα τὴν ἐργασίαν τῆς εἶδεν ὅτι ἔφεγγε τὸ δωμάτιον τοῦ συνταγματάρχου καὶ ἐνθυμηθεῖσα τὸν Μπατίσταν τῆς ἀνέβη εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ Φουγᾶ νὰ τον ἐρωτήσῃ περὶ τοῦ καλοῦ τῆς. Καὶ ἔκρουσε τὴν θύραν ἐπανεκλημένως πρῶτον μὲν ἐλαφρῶς, ἔπειτα δὲ ἰσχυρότερον. Ἐκ τῆς σιωπῆς δὲ τοῦ συνταγματάρχου καὶ τοῦ ἀνημμένου κηρίου ὑπώπτευσεν ἡ θεράπαινα κίνδυνόν τινα, διότι τὸ πῦρ ἡδύνετο κάλλιστα νὰ μετκδοθῇ εἰς τὰ παραπετάσματα καὶ ἐκεῖθεν εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν. Ἀπέθηκε λοιπὸν κατὰ γῆς τὸ φῶς τῆς, καὶ ἀνοίξασα τὴν θύραν εἰσέδυεν ἀκροποδητὴ καὶ ἔσβεσε τὸ κηρίον τοῦ συνταγματάρχου. Οὗτος δέ, εἴτε ἐπειδὴ ἡσθάνθη σκιὰν διελθοῦσαν πρὸ τῶν κεκλεισμένων ὀφθαλμῶν του, εἴτε ἐπειδὴ ἡ Ἰοθὼ ὡς ἦτο παχεῖα καὶ ἄξεστος παρεπάτησε καὶ τούτου ἕνεκα ἔτριξε τὸ ἔδαφος, ἀφυπνίσθη αἰφνης καὶ ἀκούσας τὸν ὄρον γυναικεῖας ἐσθῆτος ὠνειροπόλησε τίς οἶδεν ὁπαῖόν τι συμβῆν ἐξ ἐκείνων ἅτινα ἐνεψύχουν τὸν στρατιωτικὸν βίον ἐπὶ Βοναπάρτου, ἐξέτεινε τοὺς βραχίονας καὶ ψηλαφῶν ἐκάλει τὴν Κλημεντίναν! Ἡ Γοθὼ συλληφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Φουγᾶ ἀπὸ τῆς κόμης καὶ τοῦ στηθους, ἀπεκρίθη διὰ ῥαπίσματος τοσοῦτον ἄρρενωποῦ, ὥστε ὁ ἐχθρὸς ἐνόμισεν ὅτι προσεβλήθη ὑπὸ ἀνδρός. Ἀμυνόμενοι δὲ κατὰ μικρὸν κατέρθωσαν μετ' οὐ πολὺ νὰ συμπλακῶσι καὶ τέλος κατεκυλίσθησαν ἀμφοτέρω εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ δωματίου.

Τίς τῶν δύο ἠρυθρίασεν ὑπὸ αἰσχύνης; Βεβχίως ὁ κύρ Φουγᾶς. Καὶ ἡ μὲν Γοθὼ ἀπῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν τῆς νὰ κοιμηθῇ, ἡ δὲ οἰκογένεια Ῥενάλτου ἐλάλησεν εἰς τὸν συνταγματάρχην μετὰ τσακύτης πειθοῦς, ὥστε οὗτος ὑπεσχέθη νὰπέλῃ τὴν ἐπιούσαν, λαμβάνων ὡς δάνειον τὸ προσφερόμενον αὐτῷ ἀργύριον. Ὁμωσε δὲ ὅτι δὲν θὰ ἐπανέλθῃ ἐὰν μὴ πρῶτον ἀναλάβῃ τὰς ἐπιμήδειας του καὶ ἀποταμιεύσῃ τὴν ἐκ Δανσίκης κληρονομίαν.

«Καὶ τότε πλέον, εἶπε, θὰ νυμφευθῶ τὴν Κλημεντίναν».

Ἦτο περιττὸν νὰ συζητήσωσι τὴν προκατάληψιν ταύτην τοῦ συνταγματάρχου. Διὰ τοῦτο οὐδὲν εἰπόντες ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὰ ἴδια καὶ μετ' οὐ πολὺ τὴν οἰκίαν Ῥενάλτου κατέλαβεν ὕπνος βαθύτατος. Καὶ οἱ μὲν οἰκοδεσπόται ἅμα κατὰκλιθέντες ἀπεκοιμήθησαν, διότι τρεῖς ὅλας νύκτας διενυκτέρευσαν, ὁ δὲ Φουγᾶς καὶ ἡ Γοθὼ διότι τὰ σώματά των ἔσαν ἐλαυνὰ ἕνεκα τῶν νυκτερινῶν λακτισμάτων καὶ τῶν γρανθοκοπημάτων, ὁ δὲ ὑπηρετῆς διότι ἔπινε πάντων τῶν ποτηρίων τὰ ὑπολείμματα.

Ἦν ἐπιούσαν ὁ συνταγματάρχης Ῥολλὼν ἐλθὼν ἠρώτησεν ἐὰν ὁ Φουγᾶς ἡδύνετο νὰ προγευματίσῃ παρ' αὐτῷ, δὲν ἤλπιζε δὲ ὅτι θὰ τον εὕρῃ καλῶς ἔχοντα μετὰ τὰ χθесινά. Ἀλλὰ ὁ τῆς χθὲς παράρρων ἦτο σήμερον φρονι-

μώτατος καὶ εὐθυμώτατος. Κατεγίνετο δὲ ξυρῶν τὸ γένειον διὰ τῶν ξυραφίων τοῦ Λέοντος καὶ τερετίζων παμπάλαιόν τι ἄσματος. Προσηνέχθη δὲ ἀξιόλογα πρὸς τοὺς ξενίζοντας αὐτὸν καὶ εἶπεν εἰς τὴν Γοθῶ ὅτι θά τῃ κληροδοτήσῃ ποσὸν τι ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ Μάιζερ.

Ἀμ' ἀπελθόντος τοῦ Φουγά εἰς τὸ πρόγευμα, ὁ Λέων ἔδραμεν εἰς τῆς μνηστῆς του καὶ εἶπε :

«Τὰ πράγματα βαίνουνσι κατ' εὐχὴν. Ὁ συνταγματάρχης ἤλθε καὶ πῶς ἀπὸ χώρα, καὶ ὑπεσχέθη σήμερον εὐθὺς νὰπέλθῃ εἰς Παρισίους, ὥστε γίνεται ὁ γάμος αὐριον».

Ἡ γηραιὰ παρθένος, ἡ Βιργινία Σαρπούκκου ὑπερεπήνεσε τὸ σχέδιον τοῦ Λέοντος, οὐ μόνον διότι πάντα τὰ τοῦ γάμου ἦσαν ἤδη παρασκευασμένα μετὰ πολλῆς λαμπρότητος, ἀλλὰ καὶ διότι ἡ ἀναβολὴ τοῦ γάμου ἰδίως θὰ ἐγένετο ὁ γέλως τῆς πόλεως ὅλης. Καὶ μάλιστα ἀφ' οὗ ὁ γάμος ἐγένετο γνωστὸς εἰς τὴν δημοκρίαν, τὰ προσκλητήρια διανεμήθησαν καὶ ὁ ἐνοριακὸς ναὸς τῆς Παναγίας παρηγγέλη νὰ παρασκευασθῇ εἰς τὴν τελετήν. Ἡ δὲ ἀναστολὴ τῶν παρασκευῶν χάριν ἀνθρώπου παράφρονος, θὰ ἦτο προσβολὴ μεγάλῃ κατὰ παντὸς θείου τε καὶ ἀνθρωπίνου.

Ἡ Κλημαντίνος ἀπεκρίθη δακρύουσα, ὅτι ναὶ μὲν ἄνευ τοῦ Λέοντος οὐδὲ πως δύναται νὰ εἶνε εὐτυχής, ἀλλ' ὅμως προστίμα, ἔλεγε, τὸν θάνατον μάλλον ἢ νὰ δώσῃ τὴν χεῖρά της ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ κυρίου Φουγά. Ὑπέσχετο δὲ ὅτι θὰ τον καθικετεύσῃ γονυκλινῆς ἵνα τον πείσῃ νὰ δώσῃ τὴν ποθητὴν ἀδειαν.

«Καὶ ἐὰν εἴπῃ ὄχι ! ὅπερ καὶ πιθανώτατον ;

— Θὰ τον παρακαλέσω, ἕως ὅτου τὸν καταπείσω νὰ εἴπῃ τὸ ναί.»

Πάντες δ' ὁμοθυμῶς συνελθόντες τὴν ἔλεγον παράφρονα, καὶ ἡ θεία της καὶ ὁ Λέων καὶ ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Πενάλτου, καὶ ὁ ἱατρὸς Μαρτοῦ καὶ ὁ συμβολαιογράφος Βονιθέτος καὶ πάντες οἱ τῶν δύο οἰκογενειῶν φίλοι. Καί πως εἶχε καταπεισθῇ, ὅτε ὁ ἀρχιτέκτων Ὠδρέτης εἰσώρμησεν εἰς τὴν αἵθουσαν ἀναφωτῶν.

«Ἐμάθετε τὰ νέα ! Αὐριον μονομαχεῖ ὁ Φουγάς καὶ ὁ Μαρνέο.

Ἡ νεῆνις ἄμ' ἀκούσασα τὴν θλιβεράν ἀγγελίαν κατέπεσεν ὡς κεραυνό- πληκτος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Λέοντος.

«Ὁ Θεὸς μὲ τιμωρεῖ ! ἀνεφώνησε. Τὰ βλέπετε ; ἐπιμένετε ἀκόμη βιάζοντές με νὰ σας ὑπκούσω ; Θὰ με σύρετε λοιπὸν εἰς τὸν ναὸν παρὰ τὴν θέλησίν του, καθ' ἣν ὦραν ἐκεῖνος θὰ κινδυνεύῃ τὴν ζωὴν του ; »

Οὐδεὶς ἐτόλμησε νὰποκριθῇ τί ποτε βλέπων αὐτὴν ἐν οὕτως ἐλεεινῇ καταστάσει. Ἀλλ' ὁ Λέων ἠύχθη εἰλικρινῶς ὑπὲρ τῆς νίκης τοῦ συνταγματάρχου τῶν θωρακοφόρων. Καὶ ναὶ μὲν εἶχεν ἄδικον, τὸ παραδέχομαι, ἀλλὰ τίς ἐραστής θὰ εἴναι ποτε τοσοῦτον ἐνῆρετος ὥστε νὰ βάλῃ κατ' αὐτοῦ λίθον ;

Ἰδωμεν γυν πῶς ὁ καλὸς Φουγάς μετεχειρίσθῃ τὴν ἡμέραν του.

Τὴν 10 π.μ. ἐλθόντες ἐν στολῇ οἱ δύο νεώτεροι λοχαγοὶ τοῦ 23ου συντάγματος παρέλαβον αὐτὸν καὶ τον συνώδευσαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ συνταγματάρχου Πολλῶν, ὅστις μετὰ τοῦ ἀντισυνταγματάρχου, τοῦ ταγματάρχου, τῶν τριῶν διοικητῶν τῶν ταγμάτων, τοῦ ἱατροῦ καὶ δέκα ἢ δώδεκα ἀξιωματικῶν, ἀνέμενε κατὰ τὰ πρόθυρα τῆς οἰκίας ἐν ὑπαίθρῳ τὴν ἄφιξιν τοῦ ἐνδόξου ἐκ νεκρῶν ἀναστάντος. Ἡ σημαία ἴστατο ὀρθία ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς περιετοιχισμένη ὑπὸ τοῦ σημαιοφόρου καὶ ἀποσπάσματος ὑπαξιωματικῶν ἐξεπίτηδες ἐκλεχθέντων. Ἐν τῷ ἄκρῳ δὲ τῆς εἰκόνος ταύτης ἦτο ἡ μουσικὴ τοῦ συντάγματος παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ κήπου. Ὀκτὼ δὲ τρόπαια ἐξ ὅπλων τὴν πρωίαν ἐκείνην παρασκευασθέντα ὑπὸ τῶν τεχνιτῶν τοῦ συντάγματος, κατεκόσμου τοὺς τοίχους καὶ τὰς κιγκλίδας. Λόχος δὲ γρεναδιέρων «παρὰ πόδα» ἐχόντων τὰ ὅπλα ἦτο παρατεταγμένος καὶ περιέμενε.

Εἰσερχομένου τοῦ Φουγά ἡ μουσικὴ ἐπακάνισε τὸν περίφημον τῆς εἰς Συρίαν ἀναχωρήσεως θούριον, οἱ γρεναδιέροι «ἐπαρουσίασαν» ὅπλα, τὰ τύμπανα ἔκρουσαν τὸ ἐμβυτήριον, ὑπαξιωματικοὶ τε καὶ στρατιῶται ἀνεφώνησαν «Ζήτω ὁ συνταγματάρχης Φουγάς!» καὶ οἱ ἀξιωματικοὶ προσῆλθον ἐν σώματι ὑποδεξόμενοι τὸν παλαιὸν τοῦ συντάγματός των. Ἐκτὸς δὲ πάντα δὲν ἦσαν μὲν πολὺ σύμφωνα πρὸς τὴν στρατιωτικὴν τάξιν καὶ πειθαρχίαν, ἀλλ' ὀφείλομεν νὰ συγχωρήσωμεν καὶ τινὰς παρατυπίας εἰς ἀνδρείους στρατιώτας ἀνευρίσκοντας ἕνα τῶν προγόνων των. Ἐγένετο καὶ ἐνταῦθα τρόπον τινὰ ἀσωτεία δόξης.

Ὁ ἥρως τῆς πανηγύρεως ἔσφιγξε τὴν δεξιὰν τοῦ συνταγματάρχου καὶ τῶν ἀξιωματικῶν μετὰ πλείστης ὀσης προθυμίας ὡς εἰς ἐπανεύλεπον ἀρχαίους συναδέλφους. Ἐχαιρέτισε φιλοφρόνως τοὺς ὑπαξιωματικούς καὶ τοὺς στρατιώτας, ἐλθὼν δὲ πλησίον τῆς σημαίας ἔκλινε τὸ γόνυ καὶ ἀνεγερθεὶς ἔπειτα μετὰ μεγαλοπρεπείας ἔλαβε τὸ δόρυ αὐτῆς καὶ στραφεὶς πρὸς τοὺς περιστῶτας εἶπε·

«Φίλοι, ὑπὸ τὴν σκιάν τῆς σημαίας ἐπανευρίσκει σήμερον τὴν οἰκογενειάν του στρατιώτης τῆς Γαλλίας μετὰ ἐξ καὶ τεσσαράκοντα ἐτῶν ἐξορίαν. Χαῖρε, ὦ ἐνδοξὸν σύμβολον τῆς Πατρίδος, παλαιὰ σύντροφος τῶν ἀνδραγαθιῶν μας, ἡρώϊκὸν τῶν δυστυχιῶν μας στήριγμα! Ὁ ἀετός σου ἀκτινοβολῶν ὑπερίπτατο τοσοῦτον χρόνον ὑπεράνω τῆς κατεπτοημένης καὶ τρεμούσης Εὐρώπης! Ὁ ἀετός σου καὶ καταβλήθει ἐξηκολούθει παλαίων μετὰ καρτερίας κατὰ τῆς τύχης καὶ κατὰ τῶν δυνατῶν τῆς γῆς! Χαῖρε, ὦ ἐνδοξεὶς ὁδηγέ, ἡ ὁδηγήσασα ἡμᾶς εἰς τὴν δόξαν καὶ παραμυθήσασα ἐν ἡμέραις δυσθυμίας καὶ ἀπογνώσεως! Σὲ εἶδον αἰετοεὶ ὀρθομένην ἐν ταῖς ἐσχάτοις κινδύνοις, ὦ μεγαλοπρεπὴς τῆς Πατρίδος μου σημαία! Οἱ ἄνδρες ἐπιπτον πέριξ σοῦ ὡς οἱ στάχυες οἱ ὑπὸ τοῦ θεριστοῦ θεριζόμενοι, μόνη δὲ σὺ εἶχες πρὸ τῶν ἐχθρῶν ὑψωμένον τὸ ἀκμυπτον καὶ ὑπερήφανον μέτωπόν σου! Αἱ σφαῖραι σὲ κατεσπάρξαν καὶ σε μετέβαλον εἰς κόσκινον, ἀλλ' οὐδέποτε ὁ θεῖος ξένος ἠπλώσε

εἰς σὲ τὴν χεῖρά του! Εἴθε τὸ μέλλον νὰ περιβάλῃ τὴν κορυφὴν σου διὰ δακρυῶν νέων! Εἴθε νὰ κατακτήσῃς νέα καὶ ἀπέραντα βασίλεια, ἅτινα δὲν θὰ μὲς ἀφαιρέσῃ ἡ Μαῖρα πλέον! Ἡ μεγάλη ἐποχὴ θάναγεννηθῇ, ναί! πίστευσον τὴν φωνὴν στρατιώτου ἐξεληθόντος τοῦ τάφου καὶ λέγοντος: «Ἐμπρός! Ναὶ μὲ τὴν ψυχὴν τοῦ διοικοῦντος ἡμᾶς ἐν Βαγγράμῃ! Ἡ Γαλλία θὰ ἔχῃ καλὰς ἡμέρας ἐφ' ὅσον σὺ διὰ τῶν ἐνδόξων πτυχῶν σου θὰ ἐπισκιάζῃς τὴν τύχην τοῦ ἀνδρείου εἰκοστοῦ τρίτου συντάγματος!»

Ἡ στρατιωτικὴ αὐτὴ καὶ φιλόπατρις εὐγλωττία ἐνεθουσίασε τὰς καρδίας πάντων, οἵτινες ἐπευφημοῦντες κατεφίλησαν τὸν Φουγᾶν καὶ σχεδὸν ἐκόμισαν αὐτὸν ἀνάρπαστον καὶ θριαμβεύοντα εἰς τὴν αἵθουσαν.

Κατὰ τὸ πρόγευμα ὁ Φουγᾶς καθήμενος ἀπέναντι τοῦ Ῥολλῶν ὡς ἄλλος οἰκοδεσπότης, ἔφαγε καλῶς, ἐλάλησε πολὺ καὶ ἔπινε περισσότερο. Θὰ εὗρητε μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων πολλοὺς οὐδόλως πίνοντας καὶ μεθύοντας. Ἀλλ' ὁ Φουγᾶς δὲν ἦτο ἐκ τῶν τοιούτων. Τρεῖς φιάλας ἔπινε καὶ μόλις ἐμέθυε· πολλὰκις δὲ ἔδαινε καὶ περσιτέρῳ χωρὶς νὰ καταπέσῃ.

Αἱ διάφοροι προκρίσεις ἦσαν μεστὰὶ ζωηρότητος καὶ φιλοφροσύνης. Ἐπεθύμουν νὰ τὰς παρατάξω ἐνταῦθα πάσας, ἀλλὰ καὶ τόπον πολὺν προβλέπω ὅτι θὰ καταλάβωσι, καὶ τινες τούτων, μάλιστα δὲ αἱ τελευταῖαι αἱ καὶ συγχινητικώταται, δὲν διεκρίνοντο ἐπὶ καθαρότητι ὕφους.

Περὶ τὴν 2 μ. μ. κατέλειπον τὴν τράπεζαν καὶ πάντες ἄρῳ μετέβησαν εἰς τὸ στρατιωτικὸν καφεναῖον ἐνθα οἱ ἀξιωματικοὶ τοῦ 23ου συντάγματος προσήνεγκον πούγκιον εἰς τοὺς δύο συνταγματάρχας. Φυλάσσοντες δὲ τὸ πρέπον προσεκάλεσαν καὶ τοὺς ἀνωτέρους ἀξιωματικούς τοῦ συντάγματος τῶν θωρακοφόρων.

Ὁ Φουγᾶς αὐτὸς μόνος μεθύων ὅσον τάγμα ὅλον Ἑλβετῶν, ἐδεξιόυτο ἐπανειλημμένως τοὺς πάντας λίαν φιλοφρόνως. Ἀλλὰ διὰ τοῦ νέφους τοῦ σκιάζοντος τὸν νοῦν του διέκρινε τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Μαρνέ καὶ διέστρεψε τὸ πρόσωπόν του. Μεταξὺ ἀξιωματικῶν καὶ μάλιστα διαφόρων ὅπλων ἡ φιλοφροσύνη εἶνέ πως ὑπερβολικὴ, ἡ ἐθυμοτυπία αὐστηρὰ καὶ ὁ ἐγωισμὸς ὀξύθυμος καὶ εὐερέθιστος. Ὅθεν ὁ Μαρνέ, ἀνὴρ ἀξιολογώτατος, κατένοησεν ἐκ τῶν τρόπων τοῦ Φουγᾶ ὅτι ἀπέναντί του εἶχεν ἄνδρα οὐχὶ φίλον.

Τὸ πούγκιον ἐνεφανίσθη, ἀνεφλέχθη καὶ ἐκενώθη διὰ μεγάλων κοχλιαρίων εἰς ἐξηκοστὸν ποτηρίων. Ὁ Φουγᾶς συνέκρουσε τὸ ποτήριόν του μετὰ πάντων πλὴν τοῦ Μαρνέ. Ἡ δὲ συνδιάλεξις ποικίλη καὶ θορυβώδης περιῆλθεν ἀφρόνως εἰς τὸ ζήτημα περὶ διαφορᾶς ἐπαγγέλματος. Διοικητὴς τις τοῦ ἱππικοῦ ἠρώτησε τὸν Φουγᾶν ἐὰν εἶδε τὴν θαυμαστὴν ἐκείνην ἔροδον τοῦ Βορδεσούλη, ὅστις διὰ τοῦ ἱππικοῦ κατεκρήμνισε τοὺς Αὐστριακοὺς εἰς τὴν κοιλάδα Πλάουεν. Ὁ Φουγᾶς ἐγίνωσκε κάλλιστα τὸν στρατηγὸν Βορδεσούλην καὶ ἐγένετο μάρτυς αὐτόπτης τῆς λαμπρᾶς ἐκείνης ἀνδραγαθίας τοῦ

ἵππικοῦ, ἥτις ἔκρινε τὴν μάχην τῆς Δρέσδης. Ἀλλὰ θέλων νὰ δυσχερ-
στήσῃ τὸν Μαρνὲ ὑπεκρίθη ἄγνοιαν ἢ ἀδιαφορίαν καὶ εἶπεν·

«Εἰς τὸν καιρὸν μας τὸ ἵππικὸν ἐχρησίμευε πρὸ πάντων μετὰ τὴν μά-
χην, διότι τὸ μετεχειρίζομεθα νὰ συλλαμβάνῃ τοὺς ἐχθροὺς τοὺς ὁποίους
ἡμεῖς εἴχομεν διασκορπίσει».

Κρυγαὶ ἠκούσθησαν πανταχόθεν ὑπὲρ τοῦ ἵππικοῦ καὶ ὡς ἀπόδειξις προῦ-
τάθη τὸ ἐνδοξον ὄνομα τοῦ Μυρᾶ.

«Ἀναμειβόλως, κύριοί μου, ἀπεκρίθη ὁ Φουγάς κινῶν τὴν κεφαλὴν. Ὁ
Μυρᾶ ἦτο καλὸς στρατηγὸς ἐν τῇ περιορισμένῃ σφαίρᾳ του καὶ ἀριστα συνε-
τέλει εἰς πᾶν ὃ τι ἔπρεπε. Ἀλλ' ἐὰν τὸ ἵππικὸν εἶχε τὸν Μυρᾶ, τὸ πεζικὸν
ὅμως εἶχε τὸν Ναπολέοντα.»

Ὁ συνταγματάρχης Μαρνὲ παρατήρησε λίαν ὀρθῶς ὅτι, ἐὰν θελήσῃ τις νὰ
εἴπῃ ὅτι ὁ Ναπολέων ἀνήκει εἰς ἐν μόνον ὄπλον, ὀφείλει νὰ τον κατατάξῃ
εἰς τὸ πυροβολικόν.

«Ἀδιάφορον, ἀπεκρίθη ὁ Φουγάς, ὅπως δήποτε ἐγὼ ἐὰν ἦμην ἀρχιστρά-
τηγος ἤθελον ἀφήσει τὸ ἵππικὸν κατὰ μέρος ὡς ἄχρηστον.»

Πολλοὶ τῶν ἀξιωματικῶν ἔσπευσαν νὰ ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν συζήτησιν,
ἀλλ' ὁ Μαρνὲ τοὺς ἀνεχαίτισε νεύσας ὅτι θέλει νὰ ἀποκριθῇ εἰς τὸν Φουγάν.

«Καὶ διατί λοιπόν, σὲ παρακαλῶ, ἠθέλετε ἀφήσει τὸ ἵππικὸν κατὰ μέ-
ρος ὡς ἄχρηστον ;

— Διότι ὁ ἵππεὺς εἶνε στρατιώτης ἀτελής.

— Ἀτελής !

— Μάλιστα, κύριε, καὶ ἀπόδειξις ὅτι τὸ Κράτος ὑποχρεοῦται νὰγοράσῃ
ἀντὶ τετρακοσίων ἢ πεντακοσίων φράγκων ἵππον πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ἵπ-
πέως. Καὶ ἐὰν ὁ ἵππος πάθῃ τι ὑπὸ τραίρας ἢ ὑπὸ λόγχης, τετέλεσται, ὁ
ἵππεὺς δὲν ἀξίζει τίποτε. Εἶδετέ ποτε ἵππεα ἄνευ ἵππου ; Τί εὐμόρφον
πρᾶγμα !

— Ἐγὼ καθ' ἡμέραν περιπατῶ πεζὸς καὶ ὅμως οὐδὲν γελοῖον βλέπω ἐ-
πάνω μου.

— Ἡ εὐγένεια δὲν μ' ἐπιτρέπει νὰ σας ἀντικρούσω.

— Καὶ ἐγώ, κύριε, χάριν τῆς δικαιοσύνης δὲν ἀντιτάττω παραδοξολογίαν
εἰς παραδοξολογίαν. Ἀλλὰ τί θὰ ἐλέγετε περὶ τῆς λογικῆς μου, ἐὰν σας ἔλεγον
(καὶ ἡ γνώμη αὕτη δὲν εἶνε ἰδική μου τὴν ἀνέγνωσα εἰς βιβλίον), ἐὰν σας ἔλε-
γον «Τίμῳ τὸ πεζικόν, ἀλλ' ὁ πεζὸς στρατιώτης εἶνε ἀτελής, εἶνε ἀπόκλη-
ρος, εἶνε ἀνάπηρος καὶ ἐστερημένος τοῦ φυσικοῦ συμπληρώματος τοῦ πολε-
μικοῦ ἀνδρὸς ὅπερ καλεῖται ἵππος. Θαυμάζω τὴν ἀνδρείαν του, ἀναγνωρί-
ζω ὅτι εἶνε χρήσιμος εἰς τὰς μάχας, ἀλλὰ τί τα θέλετε, ὁ ταλαίπωρος ἔχει
μόνον δύο πόδας εἰς τὴν διάθεσίν του, ἐν ᾧ ἡμεῖς ἔχομεν τέσσαρας. Λέγετε
ὅτι ἵππεὺς πεζὸς εἶνέ τι γελοῖον, ἀλλὰ μήπως ὁ πεζὸς εἶνε καλλίτερος ὅταν
τοῦ χώνουν τὸν ἵππον μετὰ τῶν σκελῶν του ; Εἶδον ἐξαιρετοὺς λοχαγοὺς

τοῦ πεζικοῦ, τοὺς ὁποίους ὁ ὑπουργὸς ἐνέβαλεν εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμνηχανίαν διορίσας αὐτοὺς διοικητὰς τάγματος. Οἱ δύσμοιροι ἔλεγον ἀμνηχανοῦντες: «Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἀναβῆς εἰς τὸν βαθμόν, ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναβῆς καὶ εἰς τὸν ἵππον!»

Ἡ ἀπηρχαιωμένη αὕτη ἀστείότης διεσκέδασεν ὁπωσοῦν τὸ ἀκροατήριον, ὅπερ ἀπὸ καρδίας ἐγέλασε πρὸς μεγίστην δυσαρέσκειαν τοῦ Φουγᾶ, ὅστις πλήρης ὀργῆς εἶπε.

«Εἰς τὸν καιρὸν μου ὁ πεζὸς ἐγίνετο ἵππεὺς εἰς εἰκοσιτέσσαρας ὥρας, καὶ ὅστις θέλει νὰ μου δείξῃ τὴν τέχνην του ἔφιππος καὶ μὲ γυμνὴν τὴν σπάθην, ὡς κοπιᾷ νὰ του δείξω ἐγὼ τί ἐστὶ πεζικόν!»

— Κύριε, ἀπεκρίθη ἀτάραχος ὁ Μαρνέ, ἐλπίζω ὅτι τοιαῦται εὐκαιρίαι δὲν θὰ μας λείψωσιν ἐν ὥρᾳ πολέμου. Ἐκεῖ ὁ ἀληθὴς στρατιώτης δεικνύει τὴν τέχνην καὶ τὴν ἀνδρείαν του. Πεζοὶ τε καὶ ἵππεῖς ἀνήκομεν ὅλοι εἰς τὴν Πατρίδα καὶ ὑπὲρ αὐτῆς προπίνω, κύριε, ἐλπίζων ὅτι δὲν θὰ ρνηθῆτε νὰ συγκρούσωμεν τὰ ποτήριά μας. Προπίνω ὑπὲρ τῆς Πατρίδος!»

Ὅτι ὁ Μαρνέ καὶ ἐλάλησε καλῶς καὶ συνεπέρανε καλῶς, ἀπέδειξαν αἱ συγκρούσεις τῶν ποτηρίων. Καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Φουγᾶς ἐλθὼν πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του συνέκρουσε τὸ ποτήριόν του μετ' εἰλικρινείας, ἀλλὰ κύψας τῷ εἶπεν εἰς τὸ οὖς τραυλίζων.

«Καὶ ἐγὼ ἐλπίζω, κύριε, ὅτι δὲν θὰ ποποιηθῆτε τὸ παιγνίδιον ὅπερ ἔσχον τὴν τιμὴν νὰ σας προτείνω πρὸ ὀλίγου.

— Ὅπως θέλετε» ἀπεκρίθη ὁ συνταγματάρχης τῶν θεωρακοφύρων.

Ὁ Φουγᾶς εἰπὲρ ποτε μεθύων ἐξῆλθε λαβὼν κατὰ τύχην δύο ἀξιωματικούς. Ἐδήλωσεν εἰς αὐτοὺς ὅτι ἐθεώρει ἑαυτὸν προσβεβλημένον ὑπὸ τοῦ Μαρνέ, ὅστις καὶ συνήνεσε νὰ δώσῃ τὴν αἰτηθεῖσαν ἱκανοποίησιν.

«Καθ' ὅσον μάλιστα, προσέθηκε μετὰ ἐχεμυθίας, ὑπάρχει μεταξύ ἡμῶν γυνή! Ἴδου δὲ οἱ ὄροι μου, οἵτινες εἶνε ὑπὲρ τῆς τιμῆς καὶ τοῦ πεζικοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ ἐν γένει καὶ τῆς Πατρίδος. Θὰ μονομαχήσωμεν ἔφιπποι, γυμνοὶ μέχρι τῆς ὀσφύος καὶ ἐπὶ ἵππου γυμνοὺ ἄνευ ἔφιππίου. Ὅπλον; σπάθη τοῦ ἵππικοῦ! Εἰς τὸ πρῶτον αἶμα! Θέλω ἀπλῶς νὰ σωφρονίσω ἓνα οὐτιδανόν, δὲν θέλω νὰ στερήσω τὴν Πατρίδα καλοῦ στρατιώτου!»

Τοὺς ὄρους τούτους ἐθεώρησαν παρχλόγους οἱ μάρτυρες τοῦ Μαρνέ· ἀλλ' ὁμῶς συνήνεσαν, διότι ἡ στρατιωτικὴ τιμὴ θέλει ἵνα καταφρονῶμεν πάντων τῶν κινδύνων καὶ αὐτῶν τῶν παρολόγων.

Ὁ Φουγᾶς διῆλθε τὸ ὑπόλοιπον τῆς ἡμέρας βασανίζων τοὺς δυσμοίρους ῥενάλτους. Ἐπαιρόμενος ἐπὶ τῇ ἐξουσίᾳ ἣν εἶχεν ἐπὶ τῆς Κλημεντίνας, ἐξεδήλωσε φανερά τὰς θελήσεις του, ὥμοσεν ὅτι θὰ τὴν λάβῃ γυναῖκα ἀφ' οὗ ἀνεύρῃ τὸν βαθμόν του, τὴν οἰκογένειάν του καὶ τὴν περιουσίαν του, καὶ τῇ εἶπεν ὅτι δὲν ἔχει τὴν ἀδελφὴν νὰ ἀποφασίσῃ τίποτε κατὰ τὴν ἀπουσίαν του. Ἦλθε δὲ εἰς φανεράν ῥῆξιν πρὸς τὸν Λέοντα καὶ τοὺς γονεῖς του, ἀπέριψε τὰς εὐκολίας ὥς τῷ παρεῖχον καὶ ἀπῆλθε τῆς οἰκίας, ἀφ' οὗ ἐπισήμως

ἐντήλλαξε λαμπρὰς ὕβρεις καὶ ἀπειλάς. Ὁ Λέων ὡς συμπέρασμα τῶν ὕβρεων καὶ τῶν ἀπειλῶν ἐδήλωσεν ὅτι συγχρόνως θάπαρνηθῇ καὶ τὴν γυναῖκά του καὶ τὴν ζωὴν του. Ὁ δὲ συνταγματάρχης ὑψώσας τοὺς ὄμους ἀπῆλθεν ὡς λιποτάκτης παραλαβὼν, χωρὶς νὰ σκεφθῇ, καὶ τὰ ἐνδύματα τοῦ πατρὸς καὶ τὸν πῖλον τοῦ υἱοῦ. Λαβὼν δὲ παρὰ τοῦ συνταγματάρχου Ῥολλὼν πεντακόσια φράγκα, ἐμίσθωσε δωμάτιον ἐν τινὶ ξενοδοχείῳ, καὶ κατακλιθεὶς νῆστις ἐκοιμήθη κατὰ συνέχειαν μέχρι τῆς ἐλεύσεως τῶν μαρτύρων.

Δὲν ἦτο ἀνάγκη νὰ τῷ διηγηθῶσι τὰ συμβάντα τῆς προτεραιᾶς, διότι οἱ ἄτριοι τοῦ πονηρίου καὶ τοῦ ὕπνου διεσκεδάσθησαν παραχρῆμα. Ἐνεβάπτισε τὴν κεφαλὴν καὶ τὰς χεῖρας ἐν κἀδῷ δροσεροῦ ὕδατος καὶ εἶπεν :

« Ἴδου ἐστολίσθην· ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ ! Καὶ τώρα λοιπὸν εἰς γραμμὴν ! »

Τόπος τῆς μονομαχίας ὠρίσθη ἐκ συμφώνου τὸ πεδῖον τῶν στρατιωτικῶν ἀσκήσεων. Εἶνε δὲ τοῦτο περιοχὴ ἀμμόδης ἐντὸς τοῦ δάσους ἱκανῶς μακρὰν τῆς πόλεως κείμενον. Πάντες δ' οἱ ἀξιωματικοὶ τῆς φρουρᾶς μετέβησαν ἀνευ τινὸς προσκλήσεως. Καὶ στρατιῶται δὲ πολλοὶ ἔδραμον καταχρηστικῶς. Καὶ ἡ χωροφυλακὴ ἐκόσμει διὰ τῆς παρουσίας τῆς τῆν μικρὰν ταύτην οἰκογενειακὴν πκνήγυριν. Διότι ἔμελλον νὰ ἴδωσιν ἐν ἡρωϊκῇ ἵπποδρομίᾳ συγκρουόμενα πρὸς ἀλλήλα οὐ μόνον τὸ ἱππικὸν καὶ τὸ πεζικόν, ἀλλὰ καὶ τὸν παλαιὸν στρατὸν πρὸς τὸν νέον. Καὶ τὸ θέαμα ἐγένετο κατὰ τὰς προσδοκίας τοῦ εὐγενοῦς κοινοῦ, ὥστε οὐδεὶς ἡσθάνθη τὴν ἀνάγκην νὰ συρίξῃ τὸ δρᾶμα καὶ πάντες ἀπῆλθον λαβόντες, οὕτως εἰπεῖν, ὀπίσω τὸ ἀργύριόν των.

Τῇ ἐνάτῃ ἀκριβῶς ὥρα οἱ μαχηταὶ εἰσῆλθον εἰς τὸ στάδιον μετὰ τῶν τεσσάρων μαρτύρων καὶ τοῦ ἐλλανοδίκου. Ὁ Φουγάς γυμνὸς μέχρι τῆς ὀσφύος ἦτο εὐμορφος ὡς νεαρὸς θεός. Τὸ ῥαδινὸν καὶ νευρώδες σῶμά του, ἡ μειδιῶσα καὶ μεγαλοπρεπὴς κεφαλὴ του, τὸ ἀρρενωπὸν ἄμα δὲ καὶ κομψὸν τῶν τρόπων του προσείλκυσε τὴν προσοχὴν πάντων, οἵτινες ἐθαύμασαν αὐτὸν εἰσερχόμενον ἐπὶ τοῦ κκαρωτοῦ ἀγγλικοῦ ἵππου του καὶ χαιρετίζοντα τοὺς περιεστῶτας διὰ τῆς σπάθης του.

Ὁ συνταγματάρχης Μαρνὲ ξανθός, ἰσχυρός, λάσιον ἔχων τὸ σῶμα καὶ ὁμοιον κατὰ τὸν τύπον πρὸς τὸ τοῦ Ἰνδικοῦ Βάκχου καὶ οὐχὶ πρὸς τὸ τοῦ Ἀχιλλέως, εἰσῆλθε καὶ αὐτός, ἀλλὰ τὸ μέτωπόν του ἐφαίνετο σκιαζόμενον ὑπὸ νέφους ἀνίας. Διότι δὲν εἶνε ἐπάναγκες νὰ εἶνέ τις μάχης ἵνα ἐννοήσῃ ὅτι ἡ ἀλλόκοτος αὕτη μονομαχία γινομένη πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μάλιστα τῶν ἰδίων του ἀξιωματικῶν, τῷ ἐφαίνετο ἄκαιρος καὶ πρὸ πάντων γελοῖα. Ὁ ἵππος δ' αὐτοῦ ἦτο ῥωμαλέος καὶ ζωηρός.

Οἱ μάρτυρες τοῦ Φουγά ἵππευον πολὺ ἀσχημα, διότι ἠναγκάζοντο νὰ διανέμωσι τὴν προσοχὴν των μεταξὺ τῆς πάλης καὶ τῶν ἀναβολέων των. Ὁ Μαρνὲ εἶχεν ἐκλέξει δύο τοὺς ἀρίστους ἵππεῖς τοῦ συντάγματός του. Ἐλλανοδίκης δὲ ἦτο ὁ συνταγματάρχης Ῥολλὼν ἐξαιρετος ἵππεύς.

Δοθέντος τοῦ σημείου ὁ Φουγάς ἔδραμε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν ἀντίπαλόν

του προτείνων τὴν αἰχμὴν τῆς σπάθης του ὡς ἵππεὺς στρατιώτης πειθὼν ἔφοδον κατὰ πεζικοῦ ἐν τετραγώνῳ τεταγμένου. Ἀλλὰ ὅτε ἔφθασε πλησίον τοῦ Μαρνέ ἀπέχων ἀπ' αὐτοῦ τρία ἄλματα τοῦ ἵππου, ἔστη καὶ διέγραψε πέριξ τοῦ ἀντιπάλου του ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ κύκλους ταχυτάτους εὐστροφος ὡς Ἄραψ ἵππεύς. Ὁ Μαρνέ ἠναγκασμένος ὦν νὰ στρέφηται περὶ ἑαυτὸν καὶ πανταχόθεν νὰ ποικροῖ τὰς προσβολὰς τοῦ Φουγᾶ, ὥρμησε καὶ αὐτὸς καὶ διαρρήξας τὸν κύκλον τοῦ Φουγᾶ καὶ ἐξελθὼν εἰς τὸ πεδίου ἐπεχείρησε καὶ αὐτὸς νὰ περικυκλώσῃ τὸν Φουγᾶν ὡς ἐκεῖνος. Ἀλλ' ὁ Φουγᾶς δέν τον περιέριψε καὶ ἔφυγεν εἰς τὰ τέσσαρα περιτρέχων ὡς ἐν ἵπποδρομίᾳ καὶ καταδιωκόμενος ὑπὸ τοῦ Μαρνέ, ὅστις ὅμως βαρύτερος ὦν καὶ ἔχων ἵππον ὀλιγώτερον ταχὺν ἔμεινεν ὀπίσω. Ἐκδικούμενος δὲ ἀνέκραξε πρὸς τὸν Φουγᾶν. « Αἶ, κύριε, ἔπραπε νὰ μ' εἶπῃτε ὅτι ἐμέλλομεν νὰ τρέξωμεν καὶ ὄχι νὰ μενομαχῆσωμεν! Καὶ τότε θὰ ἐλάμβανον τὴν μάστιγά μου καὶ ὄχι τὴν σπάθην. »

Ἀλλ' ὁ Φουγᾶς ἐπῆρχετο ἤδη κατ' αὐτοῦ ἀκράτητος ἀσθμαίνων καὶ κρᾶζων
« Στάσου αὐτοῦ καὶ περίμενέ με. Σ' ἔδειξα τὸν ἵππέα, τώρα θὰ σε δείξω καὶ τὸν στρατιώτην ! »

Καὶ προσελθὼν προσέβαλε τὸν Μαρνέ διὰ τῆς αἰχμῆς τῆς σπάθης καὶ θὰ τον διεπέρα, ἐὰν μὴ ἐκεῖνος τὸν ἀπέκρουεν ἐγκαίρως, ἀποκριθεὶς συγχρόνως διὰ λαμπρᾶς τετάρτης ἱκανῆς νὰ διχοτομήσῃ τὸν ἀήττητον Φουγᾶν. Ἀλλὰ ποῦ! ὁ Φουγᾶς ἦτο καὶ πιθήκου εὐκίνητότερος· ὠλισθήσεν ἀπὸ τοῦ ἵππου καὶ πικρευθὺς εὗρέθη πάλιν ἐπ' αὐτοῦ, ἀποφυγὼν οὕτω τὴν ἐπίθεσιν τοῦ Μαρνέ, ὅστις τῷ εἶπε.

« Σὺς συγχαίρω ! Εἰς τὰ ἵπποδρόμια δέν το κάμνουν καλλίτερα ! »

— Οὕτε εἰς τὸν πόλεμον, ἀπεκρίθη ὁ Φουγᾶς. "Α! κακοῦργε! Σὺ ὑβρίζεις τὸν παλαιὸν στρατὸν; Λάβε την. Δέν ἐπέτυχε! Εὐχαριστῶ, ἀλλ' αὐτὴ δέν εἶνε τίποτε. Λάβε! λάβε! λάβε! "Α! λέγεις ὅτι ὁ πεζὸς εἶνε ἀνθρωπος ἀτελής! Τώρα βλέπεις τί ἐστὶ ἀτελής! Λάβε την! Τὴν ἀντέκρουσε! Αἶ, καὶ νομίζει ἴσως ὅτι ἀπόψε θὰ περιπατῇ ὑπὸ τὰ παρὰθυρα τῆς Κλημεντίνης! Νά! μίαν διὰ τὴν Κλημεντίναν, νὰ κ' ἐκείνην διὰ τὸ πεζικόν! Θά την ἀντικρούσῃς πάλιν! Ναί, ἄθλιε! Καὶ αὐτήν; Πάλιν! "Α, μὰ σὺ εἶσαι ἀκατάβλητος! Νίκη! "Α! κύριε! Ρέει τὸ αἷμά σου! Τί ἔκχμα; Εἰς τὸν διάβολον καὶ ἡ σπάθη καὶ ὁ ἵππος καὶ τὰ πάντα! Ταγματάρχα! ταγματάρχα! τρέξε γρήγορα! Κύριε, πέσε εἰς τὰς ἀγκάλας μου! Τί ζῶν εἶμαι! Ὡς νὰ μὴ ἦσαν ἀδελφοὶ οἱ στρατιῶται πάντες! Φίλε, συγγνώμην! Ἐπεθύμουν νὰ ἐξαγοράσω πᾶσαν ρανίδα τοῦ αἵματός σου δι' ὅλου τοῦ ἰδικοῦ μου! Ἐλεεινὲ Φουγᾶ, δέν εἴμφορεῖς νὰ γείνης κύριος τῶν ἀγρίων παθῶν σου! ὦ σὺ, Ἀσκληπιέ τοῦ Ἀρεως! εἶπέ μοι ὅτι τὸ νῆμα τῶν ἡμερῶν του δέν θὰ κοπῇ! Ἄν πάθῃ τίποτε ἐγὼ δέν την θέλω τὴν ζωὴν μου, διότι εἶνε ἀνδρεῖος στρατιώτης! »

Ὁ συνταγματάρχης Μαρνέ εἶχεν ἔντομήν λαμπράν ἀπὸ τοῦ βραχίονος μέχρι τῆς ἀριστερᾶς πλευρᾶς καὶ τὸ αἷμα ἔρρεε φοβερόν ἰδεῖν. Ὁ χειρουργὸς σπεύσας ἐπέσχε τὸ αἷμα. Ἦτο δὲ τὸ τραῦμα μᾶλλον μακρὸν ἢ βαθύ καὶ ἠδύνατο νὰ θεραπευθῇ ἐν ὀλίγαις ἡμέραις. Ὁ Φουγάς ἔφερε τὸν ἀντίπαλόν του μέχρι τῆς ἀμάξης, οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ ἠθέλησε καὶ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν ἀμάξαν μετὰ τῶν δύο ἀξιωματικῶν, οἵτινες ἐπανήγαγον τὸν Μαρνέ εἰς τὴν οἰκίαν του. Καθ' ὁδὸν δὲ ἐν τῇ ἀμάξῃ διὰ μυρίων τρόπων ἐξεδήλου πρὸς τὸν τραυματίαν τὴν διὰ βίου ἀγάπην του καὶ τὴν φιλίαν. Ὅτε δὲ ἀφίκοντο εἰς τὴν οἰκίαν, αὐτὸς ὁ Φουγάς τὸν κατέκλινεν εἰς τὴν κλίνην του, τὸν κατεφίλησε, τὸν κατέβρεξε διὰ τῶν δακρύων του καὶ ἀπῆλθε μόνον ὅτε τὸν εἶδεν ἀποκοιμηθέντα.

Περὶ τὴν ἕκτην δὲ ὥραν ἦλθεν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον μετὰ τῶν μαρτύρων του καὶ τοῦ ἐλλανοδίκου, οὗς μετὰ τὴν μάχην εἶχε καλέσει εἰς γεῦμα. Περιεποιήθη δὲ αὐτοὺς μεγαλοπρεπέστατα καὶ ἔπιεν ὡσαύτως.

Η ΠΑΡΑΔΟΣΙΣ ΤΩΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Καθ' ἃς ἡμέρας μέγας δικαίως γίνεται λόγος περὶ Ἰωαννίνων, δὲν εἶνε ἴσως πάντῃ περιττὸν νὰ γραφῶσιν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν ἡ ἐλληνικωτάτη αὕτη καὶ κατὰ τοὺς μέσους ἡδὴ αἰῶνας, ἀξία λόγου πόλις περιῆλθεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῶν Τούρκων. Τόσῳ δὲ μᾶλλον πρέπει νὰ γνωσθῇ τὸ ἐπεισώδιον τοῦτο τῆς ἡπειρωτικῆς ἱστορίας, ὅσῳ εἶνε βέβαιον καὶ μεμαρτυρημένον γεγονὸς, ὅτι τὰ Ἰωάννινα δὲν ἐξεπολεμήθησαν, ἀλλὰ παρεδόθησαν εἰς τοὺς Τούρκους δι' ἰδίας συνθήκης.

Τῇ 29 Μαρτίου τοῦ 1430 ἔπιπτεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Τούρκων, μάτην ἀντιστάσης μετὰ τῶν ἐγγχωρίων τῆς ἐν τῇ πόλει βενετικῆς φρουρᾶς, ἡ Θεσσαλονίκη· τὸ ἔργον τῆς δηρώσεως καὶ καταστροφῆς ὑπῆρξε πλῆρες. Αὐτὸς ὁ σουλτάνος Μουράτ ὁ Β' ἔφριξεν ἰδὼν τὴν γενομένην ἐρήμωσιν. Ἡ δὲ Βενετία, μεριμνῶσα περὶ διατηρήσεως τῶν λοιπῶν ἐν Ἑλλάδι κτήσεων αὐτῆς, παρεχώρησε τὸν Σεπτέμβριον τοῦ 1430 ὀριστικῶς τὴν ἄλλοτε λαμπράν πόλιν εἰς τὰς χεῖρας τῶν κατακτητῶν. Ἀλλ' ἡ ἀπόκτησις τῆς Θεσσαλονίκης δὲν ἐπέφερε τὸ πέρας τῶν κατακτητικῶν διαθέσεων τοῦ Μουράτ. Δικαιρέσας οὗτος τὴν στρατιάν αὐτοῦ εἰς δύο μέρη, τὸ μὲν αὐτῶν παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ εἰς Ἀδριανούπολιν, τὰ δὲ ἄλλα ὑπὸ τὸν Σινάνην ἔστειλε κατὰ τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἑπείρου.

Ἦρχε δὲ τότε τῆς χώρας ταύτης ὁ ἰταλικὸς οἶκος τῶν Τόκκων, κομήτων τῆς Κεφαλληνίας. Κάρολος Τόκκος ὁ Α' ἀνκηρυχθεὶς δεσπότης τῆς Ἑπείρου καὶ δευρὸς τῶν Ἰωαννίνων, ὡς ὀνομάζει αὐτὸν ὁ Δούκας, διοικήσας